

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

17.03.2020. Nr. 1.7-2/373

Uz 12.03.2020. Nr.3.12/189

Rugāju novada domei
Zināšanai: SIA „ZAAO”

Par SIA „ZAAO”

Konkurences padome (turpmāk - KP) ir saņēmusi Rugāju novada domes iesniegumu un iesniegumam pievienoto lēmuma projektu „Rugāju novada pašvaldības tiesās līdzdalības saglabāšanas SIA „ZAAO” izvērtēšana” (turpmāk – Lēmuma projekts). Iesniegumā norādīts, ka Lēmuma projektu paredzēts skatīt 19.03.2020. domes sēdē, ņemot vērā Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmajā daļā noteikto piecu gadu termiņu līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtēšanai, līdz ar to pašvaldība lūdz KP sniegt viedokli par Lēmuma projektu līdz 18.03.2020.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi, vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldības iesniegtajā Lēmuma projektā atzīts, ka pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir saglabājama, pamatojoties uz VPIL 88.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, proti, ar pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā tiek novērsta tirgus nepilnība un sniegti stratēģiski svarīgi pakalpojumi.

KP pēc iepazīšanās ar Lēmuma projektu atzīst, ka izskatāmajā gadījumā Lēmuma projektā veiktais līdzdalības izvērtējums ir nepilnīgs un pašvaldībai ir nepieciešams veikt turpmākās darbības.

Pirmkārt, KP ieskatā, izvērtējums par līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā būtu veicams kompleksi visām 28 SIA „ZAAO” īpašniecēm kopā (atsevišķi pa segmentiem izdalot tikai to informāciju, kura ekskluzīvi attiecas uz katru konkrēto pašvaldību). Uz šādu nepieciešamību citstarp norādīts arī Lēmuma projektā, Rugāju novada pašvaldībai atzīstot, ka pašvaldības dalība SIA „ZAAO” ir vērtējama kontekstā ar citu reģiona pašvaldību plānoto rīcību, jo atbilstoši SIA „ZAAO” statūtiem, kapitāldaļu atsavināšana ir iespējama tikai ar 2/3 pārējo dalībnieku piekrišanu. Ņemot vērā, ka Rugāju novada pašvaldībai pieder tikai 0,01% no SIA „ZAAO” kapitāla daļām, secināms, ka pašvaldība izskatāmajā gadījumā nemaz nevarētu izlemt tādus fundamentālus jautājumus, piemēram, kā iespējamu kapitāldaļu atsavināšanu vai

pārskatīt turpmāko SIA „ZAAO” darbības modeli.

Otrkārt, nepieciešams veikt padziļinātāku ietekmes uz konkurenci izvērtējumu, kurā tiktu ne tikai identificēti iespējamie kapitālsabiedrības konkurenti, bet arī tiktu veiktas atbilstošas konsultācijas ar šiem komersantiem un komersantus pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām, piemēram, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, tādējādi iegūstot privāto tirgus dalībnieku viedokli par SIA „ZAAO” darbību un šīs darbības ietekmi uz konkrēto komersantu konkurētspēju, atbilstoši VPIL 88.panta otrajā daļā noteiktajam.

Treškārt, KP ieskatā, Lēmuma projektā nepietiekami izvērtēti kapitālsabiedrības iespējamie alternatīvie darbības modeļi, proti, vai konkrētos stratēģiski svarīgos pakalpojumus nav iespējams sniegt ar citiem, konkurenci veicinošiem līdzekļiem, ņemot vērā, ka stratēģiski svarīgas preces/pakalpojumus var sniegt arī privāts uzņēmums.

Ceturtkārt, no Lēmuma projekta izriet, ka SIA „ZAAO” darbības nodrošināšanai ir ticis piesaistīts Eiropas Savienības līdzfinansējums. Ņemot vērā, ka šādu līdzekļu piesaistīšana var būt saistīta ar iespējamu projektu uzraudzības periodu un no tā izrietošajiem ierobežojumiem, papildinātajā līdzdalības izvērtējumā būtu nepieciešams precizēt konkrēto informāciju.

Piektkārt, kopš 2020.gada 1.janvāra spēkā ir Konkurences likuma grozījumi, kuros nostiprināts konkurences neitralitātes princips¹, kurš paredz, ka tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādei, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme, aizliegts ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci². Līdz ar to konkrētajā juridiskajā un ekonomiskajā izvērtējumā ir nepieciešams arī identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpuma riskus un noteikt šo risku novēršanas mehānismus.

KP norāda, ka likumdevēja griba, uzliekot par pienākumu publiskajām personām veikt VPIL 88.pantā noteikto izvērtējumu, ir bijusi ierobežot nepamatotu valsts/pašvaldību komercdarbību. Ņemot vērā, ka šīs nepamatotās līdzdalības novēršana ir iespējama tikai ar visaptveroša izvērtējuma palīdzību, izskatāmajā gadījumā, KP ieskatā, būtiskāk par iekļaušanos Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, ir nodrošināt kvalitatīva izvērtējuma veikšanu, kas t.sk. ietver konsultēšanos ar komersantus pārstāvošajām biedrībām.

Noslēgumā KP aicina pašvaldību iepazīties ar KP izstrādāto informatīvo materiālu „Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana”³ un informē, ka drīzumā KP publiskos jaunu palīglīdzekli, kurš atvieglos publiskajām personām veikt līdzdalības izvērtēšanu.

Ar cieņu
priekšsēdētāja

S.Ābrama

¹ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

² Konkurences likuma 14.¹panta pirmā daļa.

³ Informatīvais materiāls „Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana”. Pieejams: https://ej.uz/līdzdalibas_izvertesana